

MIRSKA STRAŽA

SILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Gornja Radgona, dne 23. septembra 1921.

III. leto.

Beseda o patriotizmu.

Država smo mi ljudje. Tej državi smo dolžni udanost, naklonjenost, ljubezen. Velika večina državljanov se tega zaveda, ker je velika večina vzgojena v duhu pravega krščanstva, ki štiti pred vsem — autoriteto. Da je naše preprosto ljudstvo patriotično, o tem ni dvoma, dasi netijo neki neodgovorni elementi vedoma sovraštvo do lastne domovine. Ti ljudje so podobni tistemu izgubljenemu sinu, ki je očetu zapravljaj imetje, kljub temu da je vedel, da ga tudi sebi zapravlja; ta nesrečni, izgubljeni sin je tudi povzročal dejansko škodo posestvu in ugledu svojega očeta. Takemu pokvarjenemu in degeneriranemu sinu primerjam danes smelo one prikrite in odkrite rovarje, ki rušijo z neumnimi in surovimi napadi očetovo, oziroma družinsko hišo še predno je dograjena. Ti ljudje, ki zlobno izrabljajo mentaliteto od nemčurskega in avstrijskega duha okuženega razreda — so vredni vsega obsojanja. V časopisju ne razlikujejo države od vladnega sistema in v svoji politični steklini so toliko nerazsodni, da brezobzirno napadajo vse, kar se tiče države, naše skupne družinske hiše in tako rušijo v narodu, ki pričakuje lepše bodočnosti, vero v vsak napredek. Skrajni čas je, da se v tej borbi ločita pojma država in vladni sistem; kajti vsak državljan, ki ima količkaj soli v glavi, mora pritrđiti temu, da sedanji kapitalistični vladni sistem nikakor ni na mestu za državo, kakor je naša. — Na drugi strani pa si vladajoči kapitalistični krogi svojijo predpravico na — patriotizem, na ljubezen do domovine... Malo smešna poteza je to, ali še bolj žalostna, obenem pa značilna za špisarsko politiko sedanjega desetletja. Ti kapitalistični krogi so politično opredeljeni v takozvani „Demokratski in Radikalni stranki“. Preiskovati patriotom te vrste obisti, bi bilo prezamudno, dasi so med njimi navdušeni, nesebični patrioti; so pa tudi v nemalem številu oni, ki so patrioti zato, ker nekaj nese... Od tega časovnega zla nobena stranka ni izvzeta in najsí je pobarvana rdeče, črno, belo

ali s kakšno barvo bilo. Eno je gotovo, namreč to, da bi demokratski in radikalni kapitalistični patriotizem se izkazal v pravi luči, ako bi napr. za preskušnjo moral utrpeti kakšno oddajo posestva, socializacijo podjetij ali nekaj sličnega, kar bi občutljivo stisnilo možnjo v korist najširših slojev ljudstva, ali bolje rečeno v korist velike večine državljanov.

Izven vsakega dvoma je, da je Slovenska Ljudska Stranka državotvorna; saj je to priznal sam gospod pokrajinski namestnik Ivan Hribar. S tem priznanjem je obenem rečeno, da je slovensko ljudstvo za državo, odločno pa je proti sistemu, s katerim se vlada to državo, našo skupno družinsko hišo. Ljudstvo vidi in ve, da je način vladanja umerjen po koristih imenovanih strank in to je silno nezdravo in za vsestranski razvoj države zelo kvarno razmerje. Objektivni (stvari) opazovalec razmer v naši državi mora nehote priznati, da so postali naši državi najvišji interesi kapitalistični interesi, a blagor in interesi širokih ljudskih slojev se ne upoštevajo. Vse to nikakor ni v stanu, gojiti v ljudstvu patriotizem v oni meri, kakor to zahteva nujna potreba. Le pogledimo: Naša valuta, trgovina, gospodarska politika ima eno smernico: kapitalizem; vsled tega je naravno, da se ti kapitalisti smatrajo kot edini patriotje v državi; interes njih možnje je merodajen in zato morajo iti z ono skupino, ki kot malikovalec Zlatega teleta predstavlja vlado v resnici nekapitalistične države. Ker to nese, so patriotje! Temu primerno je tudi toliko kritizirana Ustava prikrojena. Volja večine je morala utihniti pred vse-mogočno voljo zlatega teleta; listi so bili mestoma pobeljeni in tako smo zopet korak dalje. A kje so interesi ljudstva? Gospodje, ki so si mnogo prizadevali, da je prišla ustava pod streho, so bili bogato obdarjeni z velikimi službami; stranke so dobile denar(!) v milijonskih zneskih, seve na račun tiste večine, ki mora molčati, trpeti, delati, in — plačati...

Državni krmarji, ako imajo malo vesti v sebi, pač morajo slejkoprej uvideti, da kapitalistični patriotizem državo grozno

veliko stane, medtem ko je čista in nesebična ljubezen ljudstva do domovine potisnjena v ozadje in v očitni prezir. Vse to se bo kruto maščevalo; maščevala se bo zgodovina sama. Kako vpliva to na zavednega in nesebičnega rodoljuba-patriota, ko čuje in bere, da vlada plačuje varovancem te ali one stranke bogate sinekure? Dalje vidi, da kapitalizem ovira razvoj ljudskega (narodnega) gospodarstva; carina ubija trgovino; draginja, ki na celem svetu pojenjuje, pri nas ne sme nehati, ker bi to ne pomnoževalo milijonov posameznikov; dalje se podražujejo stanovanja; davki se razpisujejo nesorazmerno in izterjujejo z brutalnostjo; gospodarsko šibki sloji se obremenjujejo, da je kapitalizem svobodnejši. Tako je z vsem. In kdo čuti to? Kdo drug kot država?! Ali je to pravi patriotizem? — To so koristi in izgube. Pogledimo pa v človekovo dušo!

Rekli smo že, da s takim načinom vladanja trpi itak že zrahljana zadovoljnost širokih mas. Zadovoljnost ljudskih slojev je oni temelj, ona obramba države, ki je močnejša od milijonov bajonetov in topov. Zadovoljite ljudstvo, zgradili ste državi največjo zaslonbo, najtrdnjšo podlago; kajti ljudstvo, ki je skozinskoz prepojeno z duhom krščanstva, bo vedelo vedno varovati avtoriteto. Kdor pa nasprotuje ljudstvu, ga postavlja v ozadje, prezira njegov pristni in nesebični patriotizem, pa je sovražnik države in naj ne pričakuje od ljudstva udanosti in spoštovanja. Te temelje izpodkopa kapitalizem. Mi nikakor ne stojimo na stališču, da bi se tudi ljudstvu moral plačevati patriotizem, pač pa zahtevamo najprimitivnejše, kar sme zahtevati svobodni državljan svobodne države: *Spoštujte ljudstvo in njegove interese!* Sovražniki ob naših mejah preže na našo lepo domovino, zibelj našo in naših očetov. Krmarji, ki so poklicani da vladajo s to lepo zemljo naših očetov, naj se zavedajo, da je ta zemlja prepojena s trudom in znojem delavnega kmetskega ljudstva, ki ljubi svojo domovino s celo dušo in ki je v težkih dneh pripravljeno sebe dati za korist — države.

Y:

Sanje gospoda Lemeca.

(Konec.)

Ko se je gospod Lemec ozrl okrog sebe, je zapazil, da stoji sredi široke ceste, ki se je začinjala Bog ve kje in se izgubljala v nedogledju. Čudil se je gospod Lemec cesti, čudil se visokim, belim hišam, ki so se vzdigovale kraj nje. Kje se je vzela cesta, kje te velike bele hiše? Dolgo, dolgo pot je moral prehoditi, da je prišel v ta mu docela neznan in tuj kraj! Ko tako ugiba sem in tja, zasliši naenkrat za svojim hrbtom šum. Ozre se in zagleda množico belo oblečenih deklet, glava pri glavi, kakor daleč je segalo oko in pogled. Vsaka teh belooblečenih deklic je imela v eni roki šopek cvetic, v drugi pa majhno, zeleno zastavico, na kateri je bilo zapisano v zlatih črkah: V boj za staro pravdo! Ves ta roj snežnobelih deklic se je neprenehoma pripogibal, kakor klasje na polju, kadar potegne veter. Gospodu Lemecu se je zdelo, da deklice ne stojijo na zemlji, marveč plavajo v zraku. „Odkod so se neki vzele, tako naenkrat“, je premišljeval gospod Lemec. „Ali je resnica, kar vidim, ali prevara?“ Hotel je najbližnjo pobožati po rožnatih licih, a v tistem hipu se že oddalji cela tropa. To se je zgodilo vsikdar, kadar je

iztegnil ščetinasto desnico proti njim; ko jo je umaknil, so se mu deklice zopet približale.

„Da bi te“, si je mislil gospod Lemec, „kako so še plahe in boječe; no pa se bomo že še privadili drug drugemu! Ha, če bi me videla sedaj moja Jerčka...“

Ni še končal svojega premišljevanja, že stoji pred njim Jera...

„Kaj, kako?“ je vzkliknil gospod Lemec in stopil za korak nazaj. Gospod Lemec se je čudom čudil. Njegova Jera še včeraj tako suhljata, nagubanih lic, z rudečo liso na obrazu, s katero jo je okrasil v svoji ljubeznjivosti — ta Jera je danes kakor poosebljeno življenje. Lepo životna je, polnih, rudečih lic. In v beli obleki je tudi, stara. Kje jo je neki dobila, ko je ona od poroke že davno raztrgana? In glej, glej rožo ima v laseh! He, he ni napačna danes, Jera...

Jera pa iztegne roko, da se je gospod Lemec nehote umaknil. Pa ni imela zlega namena, Jera! Govorila je nekaj, česar pa gospod Lemec v svoji omotici ni razumel. Ujel je le nekaj besed kakor: naš osvoboditelj... naš kralj... v boj za staro pravdo... Pri teh besedah je gospod Lemec vsikdar dvignil klobuk in zakričal in celi roj snežnobelih deklic mu je začel pritrjevati... Ob koncu govora mu je Jera podala šopek cvetic, katere si je gospod Lemec takoj vtaknil za klobuk. Hotel je še Jero objeti,

pa že je izginila, kakor da bi se udrla v zemljo...

„Kaj, tudi ta se me boji?“ je rentočil gospod Lemec. „No, le čakaj stara, se že še pomeniva!“

Nato je mahnil s klobukom in šlo je v diru po cesti. Vsem na čelu gospod Lemec, visoko poskakujoč. Deklice so z lahkoto in brez šuma plavale za njim, kakor da bi bile peresca...

Obstali so pred veliko dvorano, nad katere vhodom je bilo v mogočnih črkah zapisano: V boj za staro pravdo!

Gospod Lemec je naenkrat stal sredi dvorane, da sam ni vedel, kedaj je prišel tja.

Dvorano je napolnjevalo nebroj glav, ki so venomer kimale na desno in levo. Gospod Lemec je razločno slišal viharne vzklike: Slava! Naš osvoboditelj... naš kralj... v boj za staro pravdo... Gospodu Lemecu se je vse spoštljivo umikalo. Tam pri vratih je zazrl gospod Lemec svoje prijatelje in znance: gospoda Zimiča, Murkoviča, Roša, ki so stali s klobuki v rokah in nepretrgoma klicali: Slava! Da, celo gospod poštar in gospod advokat sta se tiščala v nekem kotu s pokrivali v rokah.

Gospod Lemec je možko stopil k njima, jima stisnil desnici, potrepil prijatelja Zimiča po rami, prijazno pomignil Murkoviču in Rošu, nato pa gibčno skočil na visok govorniški oder.

Prvi, ki z nepremišljeno ljutostjo grizejo okoli sebe so ravno tako škodljivci države, kakor brezvestni hlapci Zlatega teleta, ki skušajo svojemu vplivu podrediti milijone od dela sključenih teles in žuljavih rok. Oboje obsojamo obmejni Slovenci z vso ogorčenostjo in želimo, da prekvasi vse sloje našega naroda eno: *globoki čut socialne pravičnosti*. Političen boj pa se giblje v okvirju dostojnosti, ki je merilo za kulturo naše domovine.

Kdorkoli ljubi svojo domovino, bo lastno korist podredil koristi skupnosti in domovine.

Proč s korupcijo in laži-patriotizmom!

Vam, ki ljubite državo.

Svet nas mora naravnost občudovati, kajti v lahkomišelnosti smo sigurno dosegli rekord. V dobi, ko gre za naše meje, ko antantne komisije liki roparske ptice obkrožajo našo državo z namenom, kje bi nas opeharili za kakšen košček naše zemlje, v tej dobi mi nimamo nič važnejšega nego to, da v dolgih kolonah razmišljujemo v našem političnem časopisju o možnosti Protičevega vstopa v vlado, o priklopitvi Pucija in njegove stranke k radikalcem, kar bi bilo v očeh demokratov gotovo večje hudo, kakor če bi izgubili polovico države. Nič nujnejšega ni v tem času, nego to, da kričimo drug na drugega kakor toipa pobesnelih psov in spravljamo na dan ogabne Peskove afere, ki nam jemljejo še to bore ugleda med svetom, ki smo ga imeli dosedaj. Država pa trpi. Kos za kosom nam trgajo ... Koroška ... Goriška ... Primorska ... Baranja ... Vsi ti porazi so dokumenti naše notranje nesloge in nezmožnosti. In sedaj je menda na vrsti Prekmurje. Človek bi mislil, da je Prekmurje z verigami priklenjeno na našo državo in da ga noben vrag in nobena antanta nam ne more vzeti. Tako bi mislil, ako bi pregledoval naše časopise. Nikjer duha ne sluha o Prekmurju. O, da, zasledijo se dopisi z naše severne meje, celo iz Prekmurja, dopisi namreč, kakor ga je enega prinesla celjska „Nova Doba“ v eni zadnjih števil. V tem dopisu se napada in zmerja vseprek: duhovništvo, katol. učiteljstvo, z eno besedo: „klerikalci“. Le tistih se ne prijemlje, ki bi to v prvi vrsti zaslužili. Naši tepci iz varnega zaledja hočejo zanesti svoje ostudne strankarske manire na našo severno mejo in v Prekmurje ravno v hipu, ko gnezdi antantina komisija v Szent-Gotharda, na katere sprejem se pripravljajo Nemci in Madžari z mrzlično vneto, ne da bi za to vedele naše slavne oblasti.

Kdo pa naj nam brani naše meje, kdo naj tvori protiutež Nemcem in Madžarom, ako hočete naše kat. učiteljstvo, duhovništvo in „Kleklovec“ poslati v muzej? To je vendar jasno, da uradnik, ki pride tam iz bele Ljubljane, iz Kamnika, Črnomelja ali celo iz Celja na naš sever, v svojem nepoznanju razmer in naroda ne more tako uspešno delovati, kakor duhovnik-domačin. In to je tudi priložnost, da večini uradnikov — so častne izjeme in ti so ravno „klerikalci“ — vsled svojega izrazitega „Kastengeist-a“ niti na misel ne pride, da bi se ponižali med narod in tam širili prosveto. Kakšen „holarija“ v gostilni še ni narodnoprosvetno delo. Vpoštev pridejo torej samo tofiko napadani „klerikalci“, v prvi vrsti

Gospod Lemec si je zavihal rokave ter začel govoriti ... Govoril je dolgo in navdušeno. Vse ga je napeto poslušalo in mu pritrjevalo. Gospod Lemec je pa krilil z rokami po zraku, vpil, kričal in razsajal, dokler ga ni navdušenost premagala in se je sesedel na tla.

Stirje možje so pristopili, da ga vzdignejo. Belo oblečena dekleta so mu brisala znoj raz obraza in ga nežno gladile po glavi. In gospodu Lemecu je zopet odleglo. Jera mu lastnoročno poda bokal vina, katerega gospod Lemec v duško izprazni. Nebrzdano veselje je zavladalo med narodom. Vse je radosti plesalo. Možje so prihajali h gospodu Lemecu in mu stiskali roko; matere so vzdigovale svoje otroke in kazale na gospoda Lemeca; dekleta so se mu ljubko nasmihala, da se je gospodu Lemecu tajalo srce ...

„Lahko si je pridobiti srca ljudstva“, si je moral priznati gospod Lemec. „Včeraj sem bil še brezpomemben župan v Koritincih, danes sem že osvoboditelj naroda. Program „Stranke samih kmetov“ ima v resnici čarovniško moč!“

V vseobčnem rajanju gospod Lemec nenkrat zakriči: „Napreji!“ in plane z odra. Tisočglavi narod jo udere za njim ...

* * *

Gospod Lemec je sredi neštetege ljuštva na potu proti stolnemu mestu. Pred njim nesejo veliko, zeleno zastavo z napisom: V boj za staro

duhovništvo. Te pustite vršiti narodnoobrambno in narodnoprosvetno delo, vsaj toliko časa, dokler nimamo na severu definitivnih mej. In ne smešite se s prevratnimi in drugimi elementi! Kje so tisti, smo vam že zadnjič namignili, prav v bližini ministra Pucija ...

K sklepu še enkrat prosimo v imenu dobrobiti države vse državotvorne elemente: Pustite nas delati vsaj toliko časa, dokler nimamo gotovih mej! Potem pa magari zopet lopnite po „klerikalcih“!

Davkoplačevalci! Volite dne 25. sept. samo od nas predlagane kandidate. Ne volite kandidatov, katere vam predlagajo samostojneži. Milijonarji in nemškutarji ne bodo ščitili tebe, malega posestnika in obrtnika. Oni bodo gledali samo na svoj žep, davčno breme pa odvalili na vas. Ne dajte se pregovoriti!

Agrarni odbori — nove volitve!

Imamo nagromadenega materiala o agrarnih odborih in njih delovanju — vzlasti iz Prekmurja in sicer toliko, da bi lahko napolnili zaporedoma par števil. Sedaj pa izvemo, da je ministrstvo za agrarno reformo razpustilo vse občinske agrarne odbore in odredilo, da se izvedejo nove volitve. Do izročitve istih pa morajo poslovati še stari agrarni odbori. — Volitve se bodo vršile seveda v tistih občinah, kjer so se vršile že lansko leto volitve agrarnih odborov, pa tudi v onih občinah, ki se na novo priglasi. Naravno je, da se bodo oglasile občine, v katerih se nahajajo velika veleposestva vzlasti tujerodcev. Izjava, katero mora podati občinski urad, mora vsebovati utemeljitev občine, zakaj se zanima za to ali ono veleposestvo, katero se mora navesti s imenom kraja in lastnika. Tako utemeljene izjave je treba poslati Agrarni direkciji v Ljubljani. To je seveda obvezno samo za one občine, ki še nimajo izvoljenega agrarnega odbora oz. one občine, ki se še niso prijavile. Taka prijava ima dalekosežen pomen za poznejšo ureditev agrarnih odborov in pravilno ter pravično upoštevanje posameznih reflektantov. Ob priliki lanskim volitev je bilo dovoljeno, da se posameznim občinam ni treba prijaviti v smislu, v kolikor bi dotična občina prišla v poštev; to pa je zelo napačno. Krivdo na tem nedostatku nosijo oni brezbriznejši, ki se niso zavedali velike važnosti občinskih agrarnih odborov — in so vedoma ali nevedoma pustili vse pri miru. Marsikoga so posebni razlogi vodili k temu. Občani takih občin seveda ne morejo reflektirati na ugodnosti agrarne reforme.

Kdorkoli ima na agrarni reformi kak interes, naj vpliva na kakšenbilo način na občino oz. njenega župana, da priglasi občino kot interesenta na agrarni reformi.

Ministrstvo je odredilo, da se bodo takoj po določilni izjavi posameznih občin odredile nove volitve v občinske agrarne odbore.

Marsikdo si predstavlja agrarno reformo tako, da bo kar čez noč lastnik-lepega posestva ne pomislil pa, da ni sam. Treba je natančno preračunati vso odvišno zemljo in vse reflektante, da se zamore ista pravično razdeliti. Tudi tu bo veljalo kakor povsod: Kdor prej pride, prej melje. In ravnatoko imajo premožnejši precejšen tek do povečanja svojega imanja; zato se bodo pobrigali pravočasno. Revez, ki se ne briga ne za politiko, ne za časopise, pa bo o tem slišal

pravdo! za njim koraka narod, katerega bi nihče ne mogel pregledati.

Sprevod zavije v ulice stolnega mesta in se ustavi pred kraljevo palačo. Gospod Lemec jo je mahnil po širokih, s preprogami odtih stopnicah in prišel do vrat, ki so vodile v sijajno kraljevo dvorano, v kateri je migotalo tisoče in tisoče lučk in ki je se blestela od samega zlata in srebra.

Gospod Lemec je korakal po gladkih tleh, med dolgimi vrstami krasno oblečenih dvorjanikov, ki so se mu vsi globoko priklanjali in se ustavili pred kraljevim prestolom.

Ko zagleda kralj gospoda Lemeca, urno vstane, se mu globoko prikloni in izpregovori: „Nisem vreden, da bi še nadalje nosil znamenje kraljeve časti in moči. Ti bodi posled naš kralj!“ Nato ogre gospoda Lemeca s kraljevim plaščem, ki se je kar lesketal zlatih vezenin, posadi mu na glavo z dragimi kameni posuto krono, stisne mu v roko žezlo ter mu prijazno veli sestiti na kraljevi prestol.

Gospod Lemec si tega ni pustil reči dvakrat. Na lo zasede kraljevi prestol, si popravi krono na glavi, iztegne noge in mogočno pogleda po dvorani ...

Val svitlobe udari gospodu Lemecu nasproti ... V svitu lučij spozna gospod Lemec prijatelja Zimiča, Murkoviča in Roša in vse znane obraze iz Koritinc. Mahali so mu z rokami

in se bo čutil zavrženega. Dolžnost poštenega državljana je, da pouči svojega sodržavljana — reveža, kaj je agrarna reforma in kako naj postopa, če želi kaj dobiti! Tudi to bo kos ljudskega dela, zato naj se upošteva ta priložnost, da se pripomore nepremožnim, a pridnim sodržavljanom.

Politične vesti

Madžarska se norčuje iz antante. Zpadne Ogrske, do katere imajo pravico Avstrijci, še do danes kljub vsem grožnjam ni izročila. Antanta preti sedaj z blokado, sedaj z vpaom jugoslov. in čehoslovaške vojske v madžarsko ozemlje — Madžari se za vse to ne zmenijo, ker vedo, da je antanta korajžna samo tam, kjer najde poslušne hlapce, ne upa si pa nastopiti proti tistemu, ki ji pokaže zobe. Sploh je pa vloga antante z ozirom na Madžarsko dokaj skrivnostna. Zavezniki na eni strani žugajo, na drugi strani pa mirno gledajo karlistično propagando na Madžarskem, katere propaganda je zavzela že velike dimenzije ter se razširja že preko madžarskih mej v Avstrijo, kakor to dokazuje aretacija Karlovih agentov v Avstriji. Zdi se, kakor da bi antanta ne bila nenaklonjena kakemu srednjeevropskemu državnemu nestoru, katerega bi aladali nozadnjaški Habsburžani. Naša država mora biti previdna in čuječa, da se tudi nam ne vsilijo habsburški agenti, katerih glas bi pri naših Nemcih in Madžarih gotovo ne ostel glas vpajočega v puščavi.

Na Poljskem se je varšavski deželni zbor z 226 glasovi odločil za vseučiliškega profesorja Ponikovskega kot predsednika poljske vlade.

Grška in Turška. Po dvanajstdnevni bitki ob reki Sakarji v Mali Aziji, so bili Grki popolnoma poraženi. Vojna sreča torej Grkom ni mila. Sedaj nameravajo Grki rešiti maloazijsko vprašanje diplomatičnim potom.

Tedenske novice

Letos potrjeni mladeniči se s 1. novembrom 1921 pozovejo v kadrovske službe. Mladiči naj bodo pripravljani na to, kajti vsaka zamuda podaljša kadrovske službe na 3 leta, starešino družine pa zadene globa 100 do 300 dinarjev ali zapor, če pozvanega člana ni odposlal v kadrovske službe.

Naša državna meja. Ob priliki prihoda razmejivne komisije na našo severno državno mejo skušajo razni elementi zopet manifestirati bodisi za Avstrijo, bodisi za Madžarsko. V to svrhu se je razvila živahna propaganda vzlasti od madžarske strani, kjer imajo priveženci razkralja Karla takozvani karlisti še precejšnji vpliv. Eno sličnih rabuk so vprizorili tudi v Murski Soboti. Zahteva madž. delegatov, da bodi Mura meja med obema državama se sploh ne bo vzela v pretres, je torej izven razgovora. Opozarjamo tem potom vse obmejno ljudstvo, da se zadrži mirno in na noben način ne nasede raznim hujskačem, ki

in se neprenehoma klanjali do tal ... Svitloba je postajala vedno večja in močnejša ... Gospod Lemec si je moral pogosteje zakrivati z dlanjo oči. Komaj je še spoznaval posamezne osebe ... Kralja, ki se mu je smejal, da se je držal za trehuh ... Jero, ki se je neprenehoma vrtela ... In vsa ta množica, ki je napolnjevala dvorano, se je začela pomikati proti njemu, kakor bi ga hotela zadušiti s svojo silo in težo ... Gospod Lemec je strahu zakričal ...

* * *

„Kaj pa tako kričiš, kakor da bi te iz kože devali?“ zasliši gospod Lemec glas svoje Jere.

„Ali nisem v kraljevi dvorani, na kraljevem prestolu?“ je povprašal gospod Lemec.

„Na lepem kraljevem sedežu si klada pijana! Le poglej okoli sebe!“

Gospod Lemec je sedaj dognal, da leži lepo zleknjen pod mizo in da o kakem kraljevem sedežu in kraljevi dvorani ni govora. Milo se mu je storilo in ni še prav vedel, kako naj opusti kraljevo vlogo, v katero se je že do dobra vživel.

Polagoma so se mu pa misli vendar začele vračati v resnični svet in po nekaj ponesrečenih poskusih se je gospod Lemec srečno skobacal izpod mize. Parkrat si je še pretegnil ude, si popravil razmršene lase in se podal po svojih običajnih županskih poslih.

trobijo take neumnosti v svet. Povdarjamo, da je definitivna državna meja že določena z mirovno pogodbo in da iste ne more sedaj nobena komisija več bistveno spremeniti. Meja proti Madžarski bo ostala, kakor je sedaj samo spremembe glede nekaterih naših posestev onkraj sedanje meje se bo sklepalo. V interesu javnega reda je, da miroljubni Slovenci naznanijo oblasti vse hujskače, da pridejo pravočasno na varno.

Radgona. Vsled prodirajočih in Nemcem sovražnih Madžarov so se začele našim Nemcem tresti hlačice in vsak dan pričakujejo Madžare. V tem strahu obračajo svoje oči na Jugoslavijo, čes saj ne živimo v sovraštvu, saj nam bodo pomagali. Če bi naša meja pri Radgoni ne bila tako culukafersko-neumna, bi lahko Nemci onstran naše meje mirno spali. — Tudi se pojavljajo kaj čudne vesti o formiranju nekkih band, ki bi imele lepe noči vpadati na našo zemljo in zasesti Gornjo Radgono z najožjo okolico ter apačko kotlino. Opozorite na to jugoslov. varnostno oblast. — List „Domovina“ se vsaka številka proda v dveh prodajalnah popolnoma. — V tržnih dneh, v trgovinah in gostilnah se čuje tu več slovenske govornice kakor v Gornji Radgoni. Tihotapstvo cvete.

Invalidni zakon. Ministrstvo za socialno politiko je po poročilih vladnih listov izdelalo načrt invalidskega zakona, ki se bo predložil parlamentu (zbornici) v sklepanje. Zakonski osnutek smatra za invalida vsakega, ki je do 20 % delanezmožen ter jemlje ozir tudi na družinske člane invalidov kakor tudi vdove in sirote v vojni padlih. Naši poslanci bodo kot pravi zastopniki ljudstva obrnili vso pažnjo temu zakonskemu načrtu in se bo iz parlamentarnega boja videlo v jasni luči, kdo je za ljudstvo, kdo proti vdovam in sirotam, ki spadajo med ljudstvo. Pod pojmom „ljudstvo“ razumejo nekateri samo lastnike bank, tovarn in veleposestev... Bomo videli, kako se bodo postavili!

Odgovor „Novi Dobi“. Celjska „Nova Doba“ od 15. t. m. smelo trdi, da je vzroke protidinastičnega in protijugoslovenskega mišljenja prebivalstva na naši severni meji iskati — kje mislite? Pri naših duhovnikih in „klerikalni“ inteligenci, ki v svojem protisrbskem mišljenju „s svojimi zofizmi ca. demagoškimi zavijanji“ ljudstvo buni proti državi in ga sistematično zavaja na protidržavna pota!! Torej zopet duhovniki, Slomškarji in Slomškarice, z eno besedo: Klerikalci, to so tisti prevratni elementi, protidržavni agitatorji, garjeve ovce, proti katerim kliče demokratska „Nova Doba“ na pomoč zakon za zaščito države in ves demokratski oblastveni aparat! Zelo dvomimo, da bi bil oni gnusni napad na naše duhovništvo in inteligenco res dopis od severne meje kakor trdi „Nova Doba“; kajti, kdor je videl delo našega duhovnika in inteligenta na naši severni meji, ta mora dati obema priznanje, ako še ima kaj poštenja v sebi in ako mu strankarska strast in zagriženost ni vzela poslednjega trohica objektivnosti. Naš duhovnik, ki je v prosluli Avstriji radi svojega slovenskega mišljenja in srbofilstva moral hoditi vkleknjen med vrstami nemškutarskega petelinstva, prenašati najhujše sramotitve in dolge mesece presedati v nezdravih ječah, ta duhovnik naj bi kar čez noč postal sovražnik domovine, avstrofil, habsburgovec itd. Gospodje okoli „Nove Dobe“, taka predbacivanja mejijo na podlost! Da se pa noben pameten pristaš SLS, torej tudi duhovnik ne more navduševati za sedanjo brezglavno vlado, da ne moremo povzdigovati šefa „Dove Dobe“ gospoda ministra Kukovca v nebo raditega, ker jo je zafural z Radgono — to je vendar več kot jasno. Kljub vsem ogabnim napadom pa ostaneta naš duhovnik in „klerikalni“ inteligent še nadalje dobra Jugoslovana in stebra ujedinjene domovine tu ob meji in naj se jima potem smeji tudi vsa demokratska gospoda.

Še enkrat „Nova Doba“. Na napade „Nove Dobe“ na slov. duhovništvo je dal župnijski urad Sv. Jurij ob Pesnici izjavo in potrdilo, „da so v l. 1914. izmed 9 duhovnikov tamošnje dekanije bili 4 v ječah in sicer ne radi pospeševanja nemško-habsburškega duha in režima“. „Nova Doba“ želi, da bi tudi ostali župnijski uradi mogli podati take izjave. V lastnem interesu duhovščine je tedaj, da prosi celjsko „Novo Dobo“ za pojasnilo: koliko časa je moral duhovnik biti v stari Avstriji zaprt in kaj je moral vse pretrpeti, da se mu odvzame v Jugoslaviji naslov „prevratni element“ in da postane enako-

vreden z demokrati in nemškutarskimi samostojneži Pascoli, Wratschki...

K članku o agrarni reformi. (Naseljevanje in kolonizacija južnih krajev.) Po uradnih podatkih se je naselilo od 1. septembra 1910 do 20. avgusta 1920 v Južni Srbiji 6861 družin na prostoru, ki meri okrog 58.000 ha. Leta 1919. so se naselile 1302 družine na zemljišču, ki meri 12.000 ha, 1920. 3484 družin na prostoru 29.000 ha. Ena družina je dobila okrog 8.050 ha zemlje, kar srednji kmečki družini popolnoma zadostuje. Število hektarjev je seveda izražena povprečno, ker so dobile nekatere zadruge veliko več. V Bitoljskem okraju je še okrog 40 tisoč hektarjev prostega zemljišča, na katerem se more naseliti še okrog 5000 družin. S kolonizacijo in naseljevanjem v tem okraju se bo začelo še to jesen. V poštev pridejo posebno istrski begunci. Prva skupina naseljencev bo znašala 150 družin. Bitoljski okraj je znan kot eden najbogatejših okrajev v Srbiji.

Živina iz Nemčije. 1. oktobra t. l. dospejo v našo državo prve pošiljatve nemških goved in ovac, katere prejma naša država na račun vojne odškodnine. Dobil bomo 17.000 goved in 60.000 glav ovac.

Iz Rusije. V Tambowu so odkrili zaroto, ki je nameravala urediti Rusijo na federativen način z samoupravnimi pokrajinami. Udeleženci so bili aretirani. — „Stockholms Tidiegen“ poročajo, da so v pokrajini Samara gladni kmetje oplenili več posestev in da se vstaja širi.

Znamenje visoke kulture. (Roparji ustavili brzovlak.) Kakor javlja „Pester Lloyd“ so roparji napadli brzovlak Bukarešta—Budimpešta ne daleč od Barševa. Ustavili so vlak sredi proge. Vdrli so v spalni voz in omamili speče popotnike s kloroformom ter odnesli mnogo stvari. Ameriškemu konzularnemu uradniku so ukradli zlobo zobovje iz ust in potem so zločinci pobeželi.

Napredek. Od delavca do profesorja. Znameniti češki virtuoz Viktor Švec, ki je bil preje preprost delavec, je postal profesor na bratislavskem konservatoriju.

Šest milijonov nezaposlenih v Zedinjenih državah. Kakor poroča „Petit Parisien“ iz Washingtona, je predsednik ameriške delavske zveze objavil, da je sedaj v Zedinjenih državah ameriških že šest milijonov delavcev nezaposlenih.

Pečujski premog za Jugoslavijo. Trianonska mirovna pogodba določa, da nam mora Madžarska iz pečujškega premogovnika dobavljati pet let premog. Sklep reparacijske komisije se pa glasi, da mora znašati kontingent 54 % tamošnjega premogovnika. Danes se izkoplje v premogovniku vsak dan 250 vagonov premoga, tako da bi morali dobiti okrog 135 vagonov. Vendar pa od evakuacije pa do danes nismo dobili še nič. Radi tega preti nevarnost, da se železniški promet v Baranji in Banatu ustavi.

Paketni promet v Avstrijo. Po medsebojnem sporazumu je dovoljen med našo državo in Nemško Avstrijo poštni promet pošiljk do 10 kg teže.

Cudna zakonska ločitev. Pred dnevi je bila izročena ekumenskemu patrijarhatu v Carigradu čudna prošnja za ločitev zakona. Zadeva se tiče najmlajšega zakonskega para na svetu. Mož je star 13 let, a žena 12 let. Pred šestimi meseci sta se poročila, toda sedaj izjavljata, da nista drug za drugega... Narobe svet, kajne?!

Posnemanja vredno. Na Grškem si še kako dobro izmislijo. Dokaz temu je odredba atenske policije, ki loči razne gostilne in hotele po njih čistoči v tri razrede. Če je kak tak javen lokal umazan, morajo lastniki nad vratni pribiti desko z napisom: Tukaj je nečisto! Ta stroga odredba bi ne škodovala tudi pri nas, ki smo oblagodarjeni z beznicami, kjer je vsled tipične nečistosti pravo netišče za najrazličnejše bolezni. Kakor se čuje namerava ministerstvo za narodno zdravje zatreti alkoholno kugo z najbolj radikalnimi sredstvi. To je vse lepo, da se alkohol v hudih oblikah kot škodljivcev ljudskega zdravja pobija na vse načine, dasi pri tem boju ne sme trpeti narodno gospodarstvo z vidika vinske produkcije, vendar bi bilo želeto, da se merodajni krogi začnejo zanimati za higijeno gostiln, ki bodo vedno ostale.

Bogata Rusija. V Rusiji so vsak čas odkriti novi prirodni zakladi. V bližini Balahija (Ruska Armenija) je bilo odkrito ležišče železne rude, katero cenijo na 800 milijonov pudov. Kopati prično že v jeseni. Velika železna polja so bila odkrita tudi v guberniji Olonjec na bregovih Onjega jezera, katere cenijo na milijarde pudov in kjer se nahaja poleg bakrene kovine tudi nikel in mangan v bogatih množinah. Pri Abdorsku v guberniji Tobolsk so zadeli poleg železne rude na rumeno okro kakor „a premogovne sklade. Omeniti je tudi treba, da pridobivanje platine znatno narašča. V aprilu t. l. je znašal pridelek samo 1.5 kg, v maju pa

že 45 kg. V očigled tega poročila se mora človeku milo storiti, da vlada nad bratsko Rusijo kruta senca boljše vize, ki ni v stanju, da pospeši razvoja in povzdige teh naravnih zakladov, katerih bi zamogli biti deležni vsi Slovani, ko bi vladala v Rusiji stranka dela, napredka, ne pa stranka podiranja in nekulturnosti.

Manganova in železna ruda v okolici Bitolja. Listi poročajo, da je pred kratkim izsledil G. Hija Gjorgevič, kavarnar iz Belgrada, v okolici Bitolja večja ležišča manganove in železne rude. — Kakor znano, je ministrstvo za rude dovolilo, da sme vsakdo, kdor hoče, iskati rude.

Državna posredovalnica za delo Podružnica za Mursko Soboto in Prekmurje v Murški Soboti sporoča, da se je zavoda poslužilo v času od 11. do 17. sept. 1921 106 strank in sicer 53 delodajalcev, 53 delojemalcev, posredovanj se je izvršilo 1881 — Od 1. januarja do 17. sept. 1921 je bilo pa 6836 strank in sicer 3351 delodajalcev, 3485 delojemalcev, posredovanj se je pa izvršilo 2629.

General Kővesz, vsegamogočni avstrijski vojskovodja v svetovni vojni, je sedaj zaprosil madžarsko vlado, da mu dovoli otvoriti tobačno trafiko. Dovoljenje je dobil in nekdanji slavni general je danes trafikant. Kolo sreče!

Pozor!

Pozor!

Jugoslovanska Matica, pokrajinska podružnica v Gornji Radgoni, priredi v nedeljo, dne 9. vinotoka (oktobra) v prostorih gostilne Karbaš

Veliko tombolo

v korist Jugoslovanske Matice. Naprošajo se vsi rodoljubi brez razlike stranke iz Gornje Radgone in okolice, da prispevajo za to tombolo nekaj dobitkov. Pripravljalni odbor bo prihodnje dni razposlal nekaj dam in gospodov v svrhu zbiranja teh darov, bodisi v blagu ali denarju. Kdor hoče kak dobiček sam oddati, naj odda istega ali na poštnem uradu ali pa v pisarni Posojilnice. „Mal položi dar — domu na oltar!“

Pripravljalni odbor.

Volitev v cenilno komisijo za dohodnino.

V nedeljo, 25. septembra 1921 se vrši volitev v cenilno komisijo za dohodnino. Ta volitev je velevažna. Davkoplačevalci boste soodločevali pri predpisovanju dohodnine in boste lahko po svojih izvoljenih zastopnikih sami popravili krivice, ki se godijo posameznikom.

Politični okraj *Ljutomer* (torej tudi sodni okraj G. Radgona) voli 3 člane in 3 namestnike v cenilno komisijo. Zaupniki SLS v področju posameznih sodnih okrajev so se odločili za kandidate, katerih imena razvidite pod tem oglasom. *Volitev se vrši pri davčnem uradu Vašega okraja.* Začetek volitve je ob 7. uri zjutraj.

Volitev je osebna in ustna. Pri polnoletnih je vsako pooblastilo izključeno, samo nedoletni in taki, ki so pod varstvom, smejo voliti po svojih pooblaščenih. Voliti smejo tudi ženske, katerim je predpisan dohodninski davek. Volilno pravico imajo samo tiste osebe, katerim je bila za leto 1920 predpisana dohodnina. Za volitev se ne bodo izdajale nikake izkaznice. Volilci naj vzamejo (ako ga imajo pri rokah) s seboj na volišče plačilni nalog za l. 1920, da se izkažejo, ako bi jih komisija ne poznala. Ko pridete pred volilno komisijo, prečitajte imena *vseh kandidatov*, ki jih imate spodaj označene. Vsi naši volilci naj strogo soglasno volijo vse naše kandidate. Tako morajo voliti, n. pr. volilci iz Št. Lenartskega okraja tudi vse naše kandidate iz Slov. Bištrice in Maribora. Ne cepite glasov! Le tedaj bomo zmagali, če boste vsi glasovali za vse predlagane kandidate.

Zahtevali ste cenilne komisije, sedaj je prilika dana, da se popravijo številne krivice pri predpisovanju davkov. Raditega Vas pozivamo in prosimo: spravite na volišče v nedeljo, 25. septembra vse naše

ljudi, ki jim je bil za 1. 1920 predpisan dohodninski davek. Priporočamo, da že zjutraj zgodaj (še pred 7. uro) naši zasedejo volilne prostore na davčnem uradu. Torej zgodaj na noge, sicer se je bati, da ne pridete na vrsto. Volitev bo trajala od 7. ure zjutraj do 1. ure popoldne. Kdor kmalu ne pride na vrsto, naj v svojo lastno korist vstraja do zadnjega, dokler ne odda glasu našim kandidatom.

Davkoplačevalci na noge, na agitacijo od volilca do volilke!

Za sodne okraje Ljutomer in Gornja Radgona so določeni kandidati sledeči 3 člani za cenilno komisijo: gg. Jakob Rajh, posestnik, Ljutomer. Jožef Rep, posestnik in župan, Logarovci. Janez Lančič, posestnik in klep. mojster, Gornja Radgona. Namestniki: gg. Jakob Štuhec, posestnik in župan, Staranovavas. Ferdo Magdič, posestnik, Cven pri Ljutomeru. Janko Pelcl, posestnik Police št. 7.

Te kandidate Vam priporoča sporazumno z zaupniki: Slovenska ljudska stranka, ozir. Kmetiska zveza.

Op. Vsa pojasnila daje Tajništvo Slov. ljudske stranke za gornjeradgonski okraj (Posojilnica).

Gospodarstvo

Vinogradniki! Kaj naš uči ljubljanski vinski sejem? Pri ravnokar končanem vinskem sejmu povodom ljubljanskega velikega sejma od 3. do 12. septembra, se je izkazalo, da konzumi-

menti, krčmarji in trgovci z vinom iščejo v prvi vrsti le kvalitetno boljša vina in plačujejo za taka neprimerno visoke cene. Posebno v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani je povpraševanje za prvovrstnimi kvalitetnimi vini naravnost ogromno. Vinogradniki! Letošnje leto nam obeta sicer izborne vinske kapljice. Dajmo, izrabimo ugodne konjunture in pridelajmo čimvečje množine kvalitetnih vin: Pred vsem, ne začnimo prerano z trgatvijo! Če bo treba in če se je bati prevelikih zgub, podbirajmo raje po enkrat, dvakrat pred glavno trgatvo. Poberimo, če je treba, tudi posamezne rane sorte poprej, a z glavno trgatvo pa počakajmo najmanj do Terezijenege! Sortirajmo in izbirajmo grozdje pri glavni trgatvi! Vsak tudi najmanjši vinogradnik lahko pridelava prvovrstno kvalitetno vino, če boljše grozdne vrste zase potrga in spreša. Bolno, po cidiju ali kateri drugi bolezni napadeno grozdje, potem zeleno, v zrelosti zaostalo grozdje od zelo pozno zorečih domačih grozdnih vrst ali manj dozorelo grozdje sploh od prebogato obloženega trsja, konečne gnlo grozdje, je pri tem izločiti, to se pravi na trsu pustiti in še le na zadnje potrgati in posebej sprešati. To zadnje daje premešano s podbirino dobro domačo pijačo, kazi pa neverjetno kvalitete, če ga ne izločimo pri glavni trgatvi. Manjši posestniki, pri katerih se ne izplača posebej prešati pri glavni trgatvi izločenega slabega grozdja lahko istega pri četrtem prelaganju (pri četrtem delu) dodenejo košu in spravijo mošt, ki nateče odslej naprej, kot manj vrednega posebej. Srednji in večji vinogradniki pa pridelajte čimveč sortnih vin! Potrgajte posamezne grozdne vrste tudi v mešanih vinogradih posebej in sprešajte jih posebej, ravnajte se vedno po goraj obcrtanih navodilih, kar se tiče časa in postopanja pri trgatvi. Na ta način bi se lahko pridelalo najmanj tri četrtine od celotnega vinskega pridelka kvalitetno vino v vrednosti najmanj 50% več, kakor je navadno vino, ki ga pridelamo in za katerega je le težko najti odjemalce. Letos se

ceni celotna vinska produkcija na Štajerskem na približno 400.000 hl v vrednosti okroglo 800 milijonov kron. Če se pa ravnamo po zgoraj navedenih navodilih, dvignemo vrednost produkcije za nadaljnih 300 milijonov kron, to je povišek nad eno tretjino skupne vrednosti, ki se lahko doseže samo z nekoliko več in smotrenega dela. Zato vinogradniki! Zvišajmo vrednosti letošnjega vinskega pridelka! — A. Puklavec.

Zelo ugodno! Anton Hack, posestnik Trate št. 34 pri Gornjem Cmureku, politični okraj Maribor, proda takoj svoje 20 johov obsegajoče posestvo, obstoječe iz nove hiše in gospodarskega poslopja, vse v najboljšem stanju, njive, travniki, velik sadonosnik, gozd in vinograd ter 8 glav živine. Posestvo je oddaljeno 5 minut od okrajne ceste Gornji Cmurek — Gornja Radgona in 1/4 ure od železnice Maribor — Ljutomer. Proda pod ugodnimi pogoji.

Govorite povsod slovenski!

Vinski sodi prav dobro ohranjeni, velikost od 50 do 600 l so na prodaj. Cena K 2.— do K 3.50 za liter. Vpraša se pri Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

R. Z. Z. N. Z.

sprejema

hranilne vloge

ter jih obrestuje po

4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje

posojila

na vknjižbo, na poroštvo, menice tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive;

sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov;

dela prošnje za vknjižbo posojil

brezplačno;

plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem;

posreduje pri izmenjavi tujih

valut (tujega denarja),

vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila;

daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593. — Telefon št. 3.

Na prodaj lepa posestva

v Lokavcu z 12 orali, v Lokavcu z 3 orali in kovačnico, na Tratah z 7 orali in v Vratjem vrhu z 6 orali. Proda se radi preselitve z vsem inventarjem. Natančneje se izve pri g. Janezu Kolerič v Lokavcu št. 12, p. Gornji Cmurek.

Organist

z dobrimi spričevali išče službe. Nastop čes dva meseca. Štefan Šumen, organist, Bučkovci, Mala Nedelja.

Pristopajte k

Jugoslovanski Matici!

Medić, Rakovec & Zankl d. z o. z. Ljubljana

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov

Centrala: Ljubljana

Brzjav: Merakl Ljubljana

Skladišče: Novisad

Telefon 64

Gospodarska ul. Podružnica Maribor Šolska ulica

Emajlni laki Pravi firnež Barva za pode

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti

„MERA KL“—lak za pode. „MERA KL“—linoleum lak za pode. „MERA KL“—emajlni lak. „MERA KL“—brunoline.

•••• Ceniki se začasno ne razpošiljajo! ••••

TISKARNA PANONIJA

F. JEREBIČ IN TOVARIŠI KOMANDITNA DRUŽBA

GORNJA RADGONA

P. n. župnijskim, občinskim, državnim in zasebnim uradom, šolskim vodstvom, trgovcem, društvom vlijudno naznanjamo, da imamo v zalogi veliko množino vsakovrstnih pisarniških in šolskih potrebščin, knjig znanstvene, nabožne in leposlovne vsebine, devocijonalij itd. kakor tudi, da prevzememo v tisk in vezavo vse, v omenjene stroke spadajoča dela kakor: lepake, letake, kuverte s firmo, pisemski papir itd. Prodaja na drobno in na debelo. — Seznanji in cene naših zalog vsikdar na razpolago

KNJIGOVEZNICA - KNJIGARNA - TRGOVINA S PAPIRJEM IN PISARNISKIMI POTREBSČINAMI